

భక్త కవిరాజు  
బమ్మెర పోతరాజు  
(గేయ సీరాజనము)

రచయిత  
డాక్టర్ బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తం

శ్రీ గిరిజా ప్రచురణలు  
బి-31 : : విద్యాలంకార్  
శ్రీనివాసనగర్, గుంటూరు-6

సర్వ స్వామ్యములు

1983 జూలై

ప్రచురణకర్త

శ్రీమతి కె. గిరిజా లక్ష్మివి యం. పి., యం. ఫిల్.

వెల : నాలుగు రూపాయలు

తొలి ఆచ్చ

వేయి ప్రతులు



శ్రీ లక్ష్మి ప్రెస్

అరందల్ పేట : : గుంటూరు-2

## పు రో ళి

శ్రీ బొడ్డుపల్లి పురుషోత్తముగారు ప్రతిభా వ్యక్తతులను రెండింటిని సమముగా పండించుకొన్న సాహిత్యప్రవర్తకుడు. ఆయన కున్న శబ్దాధికారము దొడ్డది. పైగా సమున్నతమైన వ్యాకరణ నేతృత్వము. అతిలోక భావనా జగద్విహారము చేయగలుగుటకు వలసినంత కల్పనా ప్రజ్ఞాపాటవము. అన్నిటిని మించి ధర్మవీరుడైన శ్రీ పోతన్న గారియందు దృఢమైన భక్తి. ఆ మహాత్ముని సాహిత్యమునందు ప్రియంభావుకత.

ఈ అన్నియు కలపోయగా—ధారాప్రవన్నవ్యక్తి—వెల్లుడబుగ వచ్చినదీ గేయనీరాజనము. నీరాజనము రాజోపచార దైవోపచారము లందు సువర్ణమంత్ర పుష్పాంజలికి ముందున్నది ఆత్మార్పణప్రగతిలో తునీయతోపానినవు. తత్తడుచిత కాంత రమణీయముగా సాగినవి దీవియందున్న గేయములు.

ఈ దైవోపచారములందు చివరకు పునరాగమనప్రార్థనము. శ్రీ బొడ్డుపల్లి — యీ పునరాగమనప్రార్థనమును శక్తిమంతముగా విర్వహించుచేకాదు, తన సకలోహమైన భవముతో దానిని పతాకస్థాయి యందు నిలిపివేశాడు.

భాగవతప్రియులను, సాహిత్య భావుకులను అలరించు నీ  
గేయరచన సంగీత మధురనాదమయముగా నుండుట మరియొక  
సుగుణము.

ఇది ఆంధ్రసాహిత్యాలంకారము కాగలదని విశ్వసించు  
చున్నాను.

తుమ్ములపల్లి రామలింగేశ్వరరావు

నె న రు

ఈ గేయ నీరాజనానికి 'పురోణి' (చీటి) వ్రాసి యిచ్చిన  
మామ్యులు శ్రీ తుమ్ములపల్లి రామలింగేశ్వరరావుగారికి కృతజ్ఞతాభి  
వందనాలు.

ఈ గ్రంథప్రచురణకు తోడ్పడిన వదాన్యులు, శ్రీ పౌలి నెట్టి  
వీతారామాంజనేయులు గారికి నమోవాకములు.

అందంగా ముద్రించిన శ్రీ లక్ష్మీప్రెస్ వారికి అభినందనాలు.

—శ్రీమతి కె. గిరిజాలక్ష్మి

## సమర్పణము

పోతన్న పంచ శత  
తమ జయన్మృత్సాహ  
మతితో రచించితిని  
గేయ నీరాజనము

ఓ భక్త కవిరాజ !  
ఒహో ! పోతరాజా !!  
నీ పూత చరిత రే  
ఖా చిత్ర మాత్రమిది॥

నీ మహా దర్శము  
నన్ సంస్కరించుకొను  
లక్ష్యముతో కృతిని  
నీకె యంకిత మిత్తు

నీకంటె నాదృష్టి  
లేడు భాగవతుండు;  
నీకంటె పేర్కొనగ  
మానవోత్తముడేడి?

నీకంటె నిజమైన  
హాలికో త్తముడెవడు?  
నీకంటె మెప్పించు  
ఘనకవీశ్వరుడెవడు?

నీ కంకితంబిచ్చు  
టే భాగ్య గరిమమ్ము;,  
నా యొనర్చెడి యజ్ఞ  
మిది యొక్కటే సుమ్మ !

కరుణించి యీకృతిని  
స్వీకరింపుము సుధీ!  
నన్ను సుకృతుని జేయు  
మో దయాపాథోధి!!



పుంభావ వాణీ స్వ  
రూపాభిరామునకు;  
గంభీర రామ పద  
సేవాభిరక్తునకు;

లాస్య తాండవ నృత్య  
వశ్య కవితాత్మునకు;  
సత్య శివ సుందరా  
కృతికి కృతి నర్పింతు॥

## కృతజ్ఞత

పొలిసెట్టి సోమ స్తుం  
దర పుణ్య దంపతీ  
యోగోద్భవులు గూర్చె  
ఈ కృతికి ఆకృతిని॥

శ్రీరామ చంద్రుడి  
ఫెత్తుభక్తి మూర్తులకు  
పొలిసెట్టి సీతారా  
మాంజనేయాదులకు

అభ్యుదయ శ్రేయః ప  
రంపరల్ వర్షించి  
భాగవత జీవనో  
న్నతి సదా చేకూర్చు॥

పోతన్న భాగవత  
కృతి సమాదరణ స  
మ్మతి గూర్చు మతిమంతు  
లకుసాధువాదముల్



సహజ సంప్రాప్త స  
త్వాండితీ వైభవా!  
సద్భక్తి శారదా  
సేవా విశారదా!!

ప్రహ్లాద బాలకుని  
పగిది చదువుల నెల్ల  
సార మెరిగిన భవ్య  
కవిరాజ హంసమా!!

పరమేశ్వరుని కృపా  
కలిత కవి తోత్రేజ!!  
నారాయణానంద  
బహుకథా విరచితా!!

నిగ మాగమ సార హృదయ!  
కవితాకళ శిల్పసదన!!  
కావ్యాలంకార శాస్త్ర  
నిష్ఠాతా!! కథనదక్ష!!

భాగవత నైషికా!  
బ్రహ్మ విద్యోల్లాస!!  
నిర్మలాంతః కరణ!  
నిష్కామ జీవనా!!

ఆశ్రయము లేనిదే  
కవిత వనితయు లతయు  
శోభింపవను భీతి  
అతిశయించెను కవుల

కావ్య కన్యల జంక  
తగిలించుకాని ప్రభుల  
యాస్థానముల యందు  
ఆడించి రాసక్తి!

వారిచ్చు సగ్రహ  
 రాదులకు నుప్పొంగి  
 మదినెంచిరే? శార  
 దాదేవి దుఃఖమ్ము।

కూటికై రాజులకు  
 కృతులమ్మి బ్రతుకనని  
 శారదా దేవి క  
 న్నిరు తుడిచిన సుకృతి!!

సప్త సంతతిలో ప్ర  
 శస్తమును, శాశ్వతము  
 నైనకృతి తగు నెట్లా  
 సుకృతి కంకిత మౌట।

పూతతమ భాగవత  
 మెట్లగు నరాంకితము?  
 నారాయణాంకితము  
 చే తరించితి వీవ॥

నీ ధర్మ తత్పరత  
 నీ కళా నిస్తులత  
 నీ ఋజు ప్రవర్తనము  
 ప్రజల మన్నన బడసె॥

జనత నీపై గలు  
 మమతాతిరేకమున  
 కల్పించె నెన్నెన్నొ  
 కథల విశ్రుతమవియు।

భోగమయ జీవితో  
 ద్యోగమ్ము విరమించి  
 త్యాగమయ జీవితమే  
 సాగించితివి స్వేచ్ఛ॥

భాగవత కృతి భర్త  
 కాగోరి రారాజు  
 శ్రీరాముడే పోత  
 రాజు సన్నిధి కేగె॥

దాశరథి యేకప  
 త్నీవ్రతము చెడకుండ  
 షష్ఠ్యంతములు కృష్ణ  
 పరము కావించితివి॥

భగవదాశ్రయ మొకడె  
 సకల భద్రప్రదము;  
 అన్యాశ్రయము కడకు  
 అన్యధా శ్రమ గూర్చు॥

హరి నామ సంకీర్త  
 నమునందు వ్యాసునే  
 అతిగమించిన మహా  
 భక్త కవి యోగీశ!!

పోతన్న కవియోగి!  
 పూత చారిత్రుడా!!  
 భక్తి కవితా లసత్  
 ప్రాజ్య రాజ్యాధిపా!!

అతి నిరాడంబరా!  
మత్యున్నతోన్నతా!!  
నిత్య సంతృప్తుడా!  
సత్య సుందరమూర్తి!!

శైవ పంచాక్షరీ  
జప తప్త జీవితా!  
రామ సాక్షాత్కార  
ప్రముది తాజ్ఞావర్తి!!

కలలోన గాక నీ  
కిలలోనె శ్రీరాము  
డెట్టయెదుటను నిల్చి  
పట్టించె గంటంబు।

భక్త పాలన కళా  
సక్త కవితాలాప!  
శ్రీ మహా భాగవత  
సంకీర్త నోల్లాస!!

త్రికరణమ్ముల యందు  
 ఏక సాధన లక్ష్య!  
 పరమ ధార్మిక! దయా  
 సరస మానస హంస!!

బ్రహ్మదులకు బల్క  
 రాని భాగవతమ్ము  
 శ్రీరామ చంద్రుడే  
 పల్కించె నీ నోట!

నరుల మెప్పును గోరి  
 కవిత లల్లెడి వారె!  
 కైవల్యమును గోరి  
 కవిత జెప్పితి వీవె॥

మనసు రంజిల్లగా  
 కవన మల్లెడి వారె  
 ఉప్పొంగు భక్త్యాత్మ  
 నుప్పతిలె నీ కవిత॥

శ్రీధరుని వ్యాఖ్యాన  
మేత భాగవతమ్ము  
తెనిగించితివి పున  
ర్జన్మంబు లేకుండ॥

వ్యాస భాగవతమ్ము  
భక్తి శాస్త్రోపలము  
అంధ భాగవతమ్ము  
భక్తి రస నిర్భరము॥

అనువాదమేకాక  
అనుసృజన మొనరించి  
ఇనుమడించితి జాతి  
కనురక్తి నీ కృతిని॥

శంకరాచార్య కృత  
భాష్యత్రయ శ్రవణ  
పరిపాకమున పరో  
క్షానుభవ మగు వృద్ధి॥



తదనంతరము భాగ  
వతము శ్రవణము సేయ  
కలు నపరోక్షాను  
భవము నిర్భరముగా॥

కాని నీ భాగవత  
శ్రవణ మాత్రముచేత  
అపరోక్ష దివ్యాను  
భూతి ప్రజలకు గల్గు॥

సంస్కృతీకరణమౌ  
నీదు భాగవతమ్ము  
నీ భక్తి పారవ  
శ్యము చాటు దశదిశల॥

అంగ్లానువాదమ్ము  
హిందీ యనువాదమ్ము  
నందె నీ భాగవత  
మెంత స్వాతంత్ర్యమో!

సకల భాషల లోని  
కమవాద మందగా  
తగును నీభాగవత  
ముక్తి భక్తి ప్రయుక్తి॥

తెనుగేల నేర్వవలె  
నను ప్రశ్న పొడగట్ట  
నీ మహా భాగవత  
పఠనార్థ మన దగదె?

నన్ను యాక్షర రమ్య  
ఫణితి చేపట్టితివి;  
కైలాస శిఖరాని  
కెక్కించితివి దాని॥

తెనుగు మెత్తందనము  
గైర్వాణి గాంభీర్య  
మనుకూల గతులలో  
మనిపి మెప్పించితివి॥

కూలం కషంబైన  
 గంగ నీ పద్యంబు,  
 ఉప్పొంగు గంగా ప్ర  
 వాహంబు గద్యంబు॥

నీ సీస పద్యసౌం  
 దర్య విన్యాసమ్ము;  
 నీ కంద పద్యాళి  
 అందగించిన సరళి;

మత్తేభ విక్రీడి  
 తోత్తేజ మహిమమ్ము;  
 శార్దూల వృత్తముల  
 సముదాత్త భంగిమలు  
 నాన్యతోఽదర్శనము॥

నీనైమి శారణ్య  
 గంగావతరణాది  
 వర్ణనలు కాదంబ  
 రీ వర్ణనల మించు॥

పద్యమున కందగా  
రాని భావోద్వేగ  
మందించితివి నిర్భ  
రానంద గద్యముల॥

భక్తిచే నీ కవిత  
కడు పచేళిమ మాయె;  
నీ కవితచే భక్తి  
రక్తిగాంచిన దెంతో!!

సంస్కృతాలంకార  
లక్షణావళికి తగు  
లక్ష్యముల్ నీ భాగ  
వతమందు వర్తిల్లు॥

నీ పద్య వితతిలో  
హృద్యమౌ ధ్వని భేద  
ములనెన్నో చూపిరా  
లంకారికులు మున్ను!

నీ పద్యములు కొన్ని  
 నేపథ్యమంత్రతం  
 త్రార్థాన్వితములుగా  
 నిర్ధారణము లాయె॥

నీ హృద్య పద్య వ్యా  
 ఖ్యాతలుగ విఖ్యాతు  
 లౌట నీ నామమే  
 గృహనామమై పరగె॥

అంధ్ర వాఙ్మయ మంత  
 అంతరించిన నేమి?  
 చాలదే యున్న మా  
 సరస భాగవతమ్ము॥

కవి మాత్రుడవు కావు  
 భక్తి కవితోద్యమవు;  
 నీ భక్తి ప్రాభవము  
 పర్వె భారత మంత॥

వాస్తవిక జీవితము  
 కావ్యముఖ జీవితము  
 ఏకోన్ముఖం బౌట  
 కేక లక్ష్మము నీవె।

నీ సహజ పాండిత్య  
 బిరుదార్థమును దెల్పు  
 ప్రత్యేక గ్రంథమే  
 ప్రకటితంబాయెగా॥

ఎత్తిపోతలగ ముం  
 చెత్తు భాగవతమ్ము  
 చైతన్య ప్రభువుచే  
 అస్వాద్యమైయుండు॥

కృష్ణ శరణానుగత  
 పుష్టి మత సంస్థాప  
 న స్ఫూర్తి వల్లభున  
 కివె చేకూర్చితివి॥

నీ భక్తి రస సము  
ల్లసితుడు తుకారాము  
నెడద నుప్పొంగవే  
యభంగ తరంగాలు॥

అన్నమయ త్యాగయ్య  
రామచా సాదులకు  
భక్తి నీ భాగవత  
ముద్బోధ సేయదే?

భాషా కలాపాభి  
రాముఁడై సిద్ధేంద్ర  
యోగి ఝాపొందె నీ  
భాగవత ముహిమచే।

కలదు తంజావూర  
త్యాగయ్య వ్రాసికొని  
నిత్యమ్ము పరియించు  
అంద్ర భాగవతమ్ము॥

శివభక్తి నెరపగా  
రామ సందర్శనము,  
షష్ఠ్యంత రచనమో!  
బాల కృష్ణుని మీద॥

భేద భావము భక్తి  
నాదరము కాదంచు  
చెప్పకయ చూపితివి  
గొప్ప యాదర్శము॥.

శాక్తేయ మంతరము  
శైవము బాహిరము  
ప్రజలందు వైష్ణవము  
ప్రజ్ఞ పాటించితివి।.

సకలార్థి సదనమౌ  
నీ గజేంద్రుని గాథ  
అర్థరాత్రి పఠింప  
హరియించు జీవార్థి॥



ఇరువదియు నైదుశ్లో  
కాలుగల కరి కథను  
పెంచితివి నూట యి  
ర్వది యైదు పద్యాల॥

రుక్మిణీ పరిణయము  
పారాయణము సేయ  
ఎట్టి కన్యల కైన  
ఇట్టె పెండిలి యగును॥

వీరశృంగారములు  
రూపు దాల్చిన సత్య  
భామ, భామల కెల్ల  
సముచితాదర్శము॥

భక్తి సంసక్త కళ  
రక్తి ముక్తి ప్రదము  
భక్తి విరహిత కళకు  
రక్తి సంక్షిప్తము॥

ప్రహ్లాద గాథలో  
వామన చరిత్రలో  
నీ కైత భక్తితో  
పరవళ్లు త్రొక్కినది॥

భావ తీవ్రత కొంత  
సృజనలో సడలు నను  
సడి తగదు; నీ కైత  
వడి వాడి తగ్గనది॥

అల గజేంద్రుని యార్తి  
మించు నీ కవితార్తి;  
ఆ త్రివిక్రము నైన  
విక్రమింతువు కవిత॥

నీ చేత సాధింప  
బడిన సద్గుణములే  
ప్రహ్లాద బాలకుని  
లో ప్రదర్శించితివి॥

నీ నియమ నిష్ఠలే  
అంబరీషుని జేరె;  
నీ యార్తి హృదయమే  
ఉప్పొంగె గోపికల॥

నీ తితిక్షయె గదా  
అకుచేల్లుని గూడె;  
నీ సఖ్య భక్తియే  
అ పాత్ర కాదరువు॥

సుస్నిగ్ధమౌ నీదు  
స్నేహ చిత్తమునే  
శ్రీకృష్ణ పరమాత్ము  
నందు చేకూర్చితివి॥

వివిధ గోరూపముల  
తాలె గోపాలుండు;  
భిన్న భక్తా కృతుల  
తగ వహించితి వీవు॥

నీ మహా భాగవత  
 వ్యక్తిత్వ స్నేహమే  
 దేదీప్యముగ పాత్ర  
 దీపముల్ వెల్గించు॥

కవితాహంకార మెల్ల  
 నిఖిల రసామృత మూర్తికి  
 సమర్పించి శాంతిదాంతు  
 లను సాధించితి సుకవీ॥

నవ విధముల నొప్పు  
 భక్తి పద్ధతు లందు  
 సంకీర్తనమునకే  
 ప్రాముఖ్య మిచ్చితివి॥

వలయు సంకీర్తనకు  
 వాద్య సమ్మేళనము;  
 యమ కానుప్రాసలను  
 సమ కూర్చితివి దాని॥

వ్యస్తముగ భాషింప  
బడు శబ్ద గతులన్ని  
సార్థకము నీ భక్తి  
పద్య కీర్తనమందు॥

అనవద్యమగు నీదు  
హృద్య పద్యావళుల్  
గాఢమౌ భక్తితో  
పాడెదరు పాటలుగ॥

పద్య కీర్తనముతో  
సంతృప్తి పడలేక  
ఎత్తితివి సంకీర్త  
నానంద జన్మముల॥

నారయ్య గంగన్న  
సింగన్నలను జేర్చి  
రక్తి చేకూర్చితివి  
భాగవత కీర్తనకు॥

వివిధార్థ సంఘటిత  
 ప్రవిమలాంకార  
 ముఱిచేత భగవంతు  
 నలరించితివి మిగుల॥

తమిళ హరిదాసులును  
 మధ్యమధ్యను నీడు  
 పద్మావళుల బాడి  
 రక్తి గూర్తురు కథకు॥

పంచ విధ భక్తి రస  
 ములను బంచితి వీవు;  
 తుట్టతుది రసమువకె  
 కట్టితివి పట్టంబు॥

కాయకము వాచకము  
 మానసిక మగు భక్తి  
 త్రివిధరీతుల గాంచె  
 రక్తి భాగవతాన॥

తామసిక రాజసిక  
సాత్విక గుణాళితో  
నొప్పు భక్తుల గూడ  
మెప్పు నొందించితివి॥

అర్తులును జిజ్ఞాసు  
లర్థార్థులును జ్ఞాను  
లను చతుర్విధ భక్తు  
లను నిరూపించితివి॥

దక్షత గలట్టి యా  
రాక్షసోత్తము లందు  
గల వైర భక్తి శూ  
రత్వమ్ము చూపితివి॥

అధునిక లోకమ్ము  
మెచ్చు లోకారాధ  
నము గొప్ప భక్తిగౌ  
తగ తీర్చి దిద్దితివి॥

ప్రహ్లాద చరితలో  
 గజ విమోచన కథను  
 అంబరీషుని నియతి  
 నిర్గుణాత్మక భక్తి

గోపికా రుక్మిణీ  
 వృత్తాంతములలోన  
 సగుణ భక్తిని చక్క  
 గా నిరూపించితివి॥

వాత్సల్య భయ క్రోధ  
 కామ మైత్రుల చేత  
 భక్తి వైవిధ్యము  
 రక్తి గట్టించితివి॥

నందసతి, కంసుండు  
 చైద్యుండు, గోపికలు  
 నరుడు తద్భావాల  
 కాలవాలంబైరి॥



క్రోధ కామాదులన్  
హరిపరము గావింప  
గా ముక్తి సులభమని  
బోధించితివి కథల్॥

లక్ష దోషాలతో  
లక్షణ శిరోమణుల్  
నిన్ను నిర్లక్ష్యంప  
మన్నించిరే ప్రజల్?

అప శబ్దముల గూడి  
హరి చరిత్రాలాప  
ములు సర్వపాపముల  
పరిహరించును గాదె?

నీ గభీరోత్తుంగ  
గంగా తరంగిణీ  
కవితా ప్రవాహమున  
కగునె కాలుష్యమ్ము?

భక్తి నీరంధ్ర మౌ  
 నీ భాగవతమునకె  
 భారతాదుల కన్న  
 సకలాదరము మిన్న॥

నీ పచేళిమ భక్తి  
 కవిత చవిగొన్నవా  
 డన్య కవితా లాప  
 మాలింప జాలునే?

కలరు కవి సార్వభౌ  
 ములు కవిబ్రహ్మలును  
 భక్త కవియోగి వీ  
 ఐక్కడవె సాహితిని॥

బాహ్యముఖ జీవితా  
 దర్శము భారతము;  
 అంత రాంతర రాస  
 కేళి భాగవతము॥

ధర్మముల్ బోధించు  
తండ్రి వలె భారతము;  
బత్తి బువ్వను బెట్టు  
తల్లి భాగవతమ్ము॥

మృత్యు గహ్వర ప్రవే  
శోన్ముఖుడు మానవున  
కాత్మ శాంతిని గూర్చు  
భాగవత శ్రవణమ్ము।

ఆంధ్ర కవి లోకమున  
అగ్ర తాంబూలమ్ము  
నీ కిచ్చె బ్రౌను దొర  
అచ్చమౌ కవి వంచు॥

నీ పంచ శత తమ జ  
యన్తి సల్పగ నెంచి  
ముందంజ వేసి నిపు  
డాంధ్ర ప్రభుత్వమ్ము॥

శ్రీ నాథ కవి సార్వ  
భౌము బావ మరంది  
వగుదువో! కాదో!! యని  
రగిలించు మీమాంస॥

ఓరుగల్లా నీది?  
ఒంటి మిట్టా? యనెడి  
వాదోప వాదముల  
నాదరింపం దగునె?

భక్తి కవితా మహా  
దాత మానస సరో  
వర హంసరాజమా!  
తరమె నిన్ బంధింప?

నీ కాలమును గూర్చి  
నీ కవిత్వము గూర్చి  
అనువాద వైఖరుల  
అలోచనలె మెండు॥

నీ భక్తి తత్త్వమ్ము  
 నున్మీలనము సేయ  
 ఉద్యమింపరు మనీ  
 షోత్తములు చిత్రమ్ము॥

నీ భక్తి కవితా మ  
 హా గంగ మున్నంగ  
 అంగ లార్చెడి వారె  
 పొంగుదురు దోషాళి.

అరవింద యోగీంద్రు  
 నతిమానసిక కవిత  
 నీ భాగవతమందె  
 సంభావితమ్ముగును।

అపాత మధురమ్ము  
 అలోచ నామృతము  
 నగు కవిత్వము చెప్పి  
 అలరించి తందరను॥

సామాన్యులకె గాక  
 ధీమాన్యుల కుపా  
 దేయమ్ము పాదేయ  
 మగును భాగవతమ్ము॥

శృంగారమును భక్తి  
 రంగరించిన రసిక!  
 భక్తి ప్రపూతమౌ  
 శృంగార రస తిలక!!

ఇతర దూషణ యుక్త  
 మత కవిత్వము గాక  
 విశ్వజన విహిత ప  
 ద్భక్తి కవితాలాప!!

సంతృప్తు డీమూడు  
 జగములన్ పూజ్యుండు  
 సంతోషికే సర్వ  
 సౌఖ్యమని చాటితివి॥

వ్యాపేల? వగపేల?  
 ప్రాప్తమౌ లేశమే  
 తృప్తి పదివేలంచు  
 కప్పించితివి లబ్ధి॥

వ్యాపించి రాజ్యముల్  
 గొని పోయిరే సిరుల్?  
 త్యాగులకె దక్కు శా  
 శ్వత కీర్తి, పేర్కొనవె?

దురాశ పాశములను జిక్కి  
 నిరాశ చెంది కుందనేల?  
 ప్రశాంత బుద్ధి భక్తి యొకడె  
 విముక్తి మానవాళి కనవె?

మందార మకరంద  
 మాధుర్యమున దేలు  
 మధుపంబుగా మనెడ  
 పథము చూపించితివి॥

చదువు వాదాలకా?  
కాదు హరి పాదాల  
భక్తి పూజించుటకె  
ముక్తి వేరెందనవె?

రాబందువలె గాక  
రాజహంసగ బ్రదుకు  
రాజమార్గము భక్తి  
యే జీవతతి కనవె?

ఈశ్వరుని సాన్నిధ్య  
మే సర్వ జీవులకు  
శాశ్వతానంద సం  
సిద్ధిగ గణింపవే?

అడుగడుగునకు మాధ  
వాను చింతనె కలిని  
తగిన తరణోపాయ  
మని ప్రబోధింపవే?



క్రతు దాన జప తప  
 స్సత్కర్మ హోమాగ్ని  
 వ్రత చర్యలను మించు  
 సద్భక్తి పేర్కొన వె?

కాయమ్ము వక్త్రమ్ము  
 హస్తమ్ము కనుదోయి  
 మనసు మాధవ సేవ  
 కర్పించి మను మనవె?

పురుషార్థమున కన్న  
 పరమార్థమే మిన్న;  
 పరమార్థ సంసక్తి  
 పరమ లక్ష్యం బనవె?

ధర్మాత్ కామముల్  
 రాగ విముఖత కూర్చు;  
 హరి భజన మొక్కటే  
 పరమార్థ మన లేదె?

పాద ద్వయము తోడి  
 పశుభంగి కాకుండ  
 ద్వయ మంత్ర మహిమతో  
 జీవింపు మనలేదె?

సుత వధూ మోనోగ్ర  
 వాంఛా మద క్రోధ  
 కల్లోల సంస్మృతి మ  
 హా ఘోర సాగరము

మాధ వార్పిత శేము  
 పీ తరణి సాంగత్య  
 మున గాక దుర్మేధ  
 దాట రాదన లేదె?

పుట్టి చచ్చుట కాదు  
 చచ్చి పుట్టుట కాదు  
 పుట్ట కుండెడి పుంత  
 చేపట్టు మనలేదె?

మార్గము తప్పించి  
 పర్తించు చిత్తమే  
 చిత్రమీ మానవుల  
 శత్రు వని పేర్కొనవె?

ధన పుత్ర దేహాది  
 సర్వంబు నశ్వరము;  
 అన్యోప యుక్తమై  
 శాశ్వతం బగుననవె?

పరుల కిచ్చుట లోనె  
 పొరలు నొనందమ్ము;  
 పరుల యాచించుటే  
 పరమ నీచం బనవె?

పరహితాచరణ రత  
 మతి యుతులె దొరలనగ  
 అడుగు టన్యుల కొరకు  
 తొడవంచు ముడుపువె?

కులము గొప్పది యైన  
భక్తి హీనుడు నరుడు  
అస్పృశ్యుడే, యతని  
జన్మ వ్యర్థం బనవె?

అస్పృశ్యు డగు గాక  
భక్తి యుక్తుం డెక్కు  
డవాని జన్మమే  
చరితార్థ మనలేదె?

పొట్ట కూటికి నరుల్  
అట్టిట్టు పడనేల?  
నారు పోసిన పాడె  
నీరిడునుపో! యనవె?

అడవిలో నేరక్ష  
లేకయబలుడు వెరుగు;  
మందిరమ్మున రక్ష  
తుడు చావడే యనవె?

భావింప సర్వమ్ము  
 దైవ కృప గాకేమి?  
 శరణన్న వాని కే  
 కొరత లేదన లేదె?

చేతులారగ పూజ  
 లెన్ని చేసిన నేమి?  
 హరినామ సంకీర్త  
 నల్ చేసి ఫలమేమి?

దయయు సత్యము సాను  
 తాపాదు లే లేని  
 వాని జన్మము వ్యర్థ  
 మనిముందె పేర్కొనవె?

దయగల యెడందయే  
 కైలాస శిఖరమ్ము;  
 జీవు నారాధింప  
 శివుడు రంజిలు ననవె?

అడంబరోపేత  
విగ్రహారాధనల  
తో గాక హృదయేశు  
నార్తిగైకొను మనవె?

అడసు త్రొక్కగ నేల?  
కాళ్లు కడగగ నేల?  
ధన మదాంధుల కొత్తు  
తాపసికి తగదనవె?

ధన మదాంధుల కెప్పుడు  
దైవమ్ము కనరాడు  
ధన హినులే దైవ  
శన్నిహతు లనలేదె?

ధన మదాంధులె కాదు  
విద్యామదాంధులకు  
దైవ సాన్నిధ్యమ్ము  
ప్రాప్తంప దనబోకో!

హరి పాద సేవనము  
హరి భక్త సంసక్తి  
తో నితాంతాపార  
భూత దయ పేర్కొనవె?

హరి మాటలాలించి  
హరి పాటలను పాడి  
హరి మూర్తిపై చూపు  
నిల్పుటవసర మనవె?

స్వాతంత్ర్య సాధనకు  
ప్రత్యగ్ర సాధనము  
సత్యాగ్రహాయుధము  
నిచ్చి భాగవతమ్ము

జీవనమ్ముల నిచ్చి  
తన జీవనము విడిచె  
ఆ రంతి దేవుండు  
ఎంతటి దయామృదో!!

ఎవ్వారితో నైన  
వైమనస్యము లేని  
భక్తాగ్ర గణ్యుడే  
సత్పూరు డిలలొన.

భక్తి విరహిత కర్మ  
భక్తి విరహిత యోగ  
జ్ఞానాదు తెవియైన  
రాణింప వెన్నటికి॥

ఎచ్చటో ముక్తియని  
ముచ్చటల్ పడనేల?  
కరత లామలకమ్ము  
ముక్తి భక్తున కెపుడు॥

మృణ్మయంబైన ఈ  
సకలేంద్రియమ్ములును  
చిన్మయంబగు భక్తి  
రక్తి గాంచిన యపుడె!!



తృణ కణాదులు మాన  
 నీయముల్ భక్తునకు;  
 భగవంతు సేవలో  
 వంతు వానికి నుండు॥

ఎందుండు భగవంతు?  
 డేడి? చూపించుమని  
 ప్రశ్నించు వాడె పో  
 దాన వాగ్రణి యన్న॥

ఇందుండు నందుండ  
 డను సందియము లేక  
 అంతటను గాంచు మతి  
 మంతుండు భక్తుండు॥

పరధనము పరదార  
 పర దూషణాదులన్  
 పరిహరించిన ముహుర్ముహుర్  
 పరితపించును హరికి॥

కామ కాంచన పరా  
 జ్ఞుఖ మానసము నందె  
 భక్తి సంపుల్లమగు;  
 కలుగు జీవన్ముక్తి॥

అంతరంగిక దర్శ  
 నానందులగు కవుల్  
 బాహ్య దర్శన రతుల్  
 కానేల యని మనవె?

సుఖ దుఃఖములు సర్వ  
 మీశ్వ రాదేశముగ  
 చేబట్టి జీవితము  
 యోగ మొనరింపేవే?

దున్ని మన్నును నీవు  
 నిల్పితివి కాయమ్ము;  
 మాధవుని మథియించి  
 మనసు పండించితివి॥

భగవంతు నిందించు  
 పట్టులం దెల్లచో  
 పోషించితివి వ్యాజ  
 నుతులు ముచ్చట గొల్పు॥

నీ పద్య పూరణకు  
 ఆ పరంధామునే  
 దివి నుండి భువిపైకి  
 దింపితివి తీవ్రమతి॥

బమ్మెరను నీ కొక్క  
 బొమ్మ చెక్కింపగా  
 నెమ్మదిని యత్నించు  
 సుమ్మ! ప్రభుత్వమ్ము॥

కాని నీ భాగవత  
 మచ్చు నొత్తించేల  
 పంచదొ ప్రభుత్వమ్ము?  
 త్రుంచంగ భవ లతల్॥

ప్రాజ్య సద్భక్తి సా  
 మాజ్య ధౌరంధుర్య!!  
 న ర్తింప జేయు నీ  
 పద్యతతి మారసన॥

నీ భాగవత హీన  
 గృహ మెన్న పెద్ద గుహ;  
 నీ పద్య రుచిహీన  
 రసన మాంసపు కండ॥

అనామికమ్ము సార్థకమ్ము  
 గా నొనర్చె కాళిదాసు;  
 తంధ్ర వాఙ్మయమున నీవె  
 అట్టి ఘనత కర్హ కవివి॥

రాజ సత్కారములు  
 రాజావమానములు  
 రెండనుభవించి తా  
 పండె ధూర్జటి కవిధ॥

మొల కవయిత్రి ని  
 న్నుల్లమున పూజించి  
 అల్లె శ్రీరామ కథ  
 మల్లె పూమాల వలె॥

నీ మహా భాగవత  
 స్కందమ్ము దశమమ్ము  
 మాత్రమే మడికిసిం  
 గన ద్విపదగా ప్రాసె॥

భక్తి వికసిత ఘృతిని  
 దోనూరు కోనేరు  
 నాథకవి విరచించె  
 బాల భాగవతమ్ము॥

తరికొండ శ్రీవేంక  
 మాంబ నీ శిష్యులై  
 భక్తితోద్విపద భా  
 గవతమ్ము విరచించె

శతక సంక్తిరనా  
 రతుడు కాసుల వంశ  
 పురుషోత్తమ కవిశ్వ  
 రుడు నీదు శిష్యుడే!

అల గోపినాథ వేం  
 కట కవింద్రుడు నీకు  
 నాత్మీయుడే యాత్మ  
 గౌరవాధిక్యమున॥

ఈ కొలదిగా కవుల్  
 నీకోవలో జేరి  
 తమ శక్తి కొలది ధ  
 న్యత గాంచి రనదగును॥

పూత కవితాయోగి!  
 పోతన మహా త్యాగి  
 అతతోజ్జ్వల భక్తి  
 రస పోషణోద్యోగి!!

ఓ భక్తి పీరుడా!  
 ఓ యుక్తి ధీరుడా!!  
 నీ శక్తిలో మాకు  
 రక్తి చే కూర్చుమా!!

మాటలన్ మంత్రాల  
 సాటి గావించు నో  
 మేటి కవితా యోగి  
 ఏటికో శ్లోర్పింతు॥

మోక్షసామ్రాజ్యాధీ  
 పతి కమాత్యుడ వీవు;  
 సన్నతిని సమకూర్చి  
 సద్గతుల నొనగూర్చు॥

జన్మ చరితార్థతకు  
 మధురాతి మధురమా  
 జ్ఞానవత జీవన ని  
 యోగి వైతివి కవీ!!

వర్షముల్ పంచశత  
 కర్షక కవీశ్వరా!!  
 హర్ష నిష్కర్షమతి  
 వర్షింతు నత వితతి॥

ఆంధ్ర జాతికి గర్వ  
 కారణ కవీశ్వరా!!  
 భాగవత పఠనాను  
 రక్తి చేకూర్చుమా!!

నీ చరిత్రం బాంధ్ర  
 కవి చంద్రులకె కాక  
 విశ్వకవి కోటికె  
 శశ్వ దాదర్శము॥

భూపతుల సేవించి  
 సాపడిరి కవి వరుల్  
 భూమినే నమ్ముకొని  
 స్వామి నర్చించితివి॥



నీ భక్తి సంపుల్ల  
 హృదయారవింద సౌ  
 రభము మా కొన గూర్చు  
 నూత నోత్తేజమ్ము॥

నీ మనో నిగ్రహము  
 నీ కామ కాంచన వి  
 జేతృత్వ మెల్లపుడు  
 ఆత తాదర్శమ్ము॥

నవ్య నాగరకతా  
 దావానల జ్వాల  
 లన్ జిక్కి నశియించు  
 ప్రాణులకు భాగవత  
 మొక్కటే సంరక్ష॥

అలసు లల్పాయువులు  
 మలిన బుద్ధులు రోగ  
 కలితులు నకర్మతులు  
 కలికాలమున ప్రజలు॥

అట్టి వారల యాత్మ  
కుట్టి పడు శాంతి దాం  
తులు నీదు భాగవత  
పారాయణము చేత॥

కవి యోగి పోతనా!  
భాగవత జీవనా!!  
శుకయోగి వలె నీ ప  
రీక్షతుల బ్రోవుమా!!

భాగవత వ్యాఖ్యాన  
రాగ సంసకులే  
భాగవత జీవన వి  
రాగులే పండితులు॥

వాఙ్మనః క్రియలచే  
భాగవత జీవనము  
నాశింప జేయుమీ  
సాధు వాదము లివే!!

కృష్ణాష్ట మీ పర్వ  
దిన మందు నూరూర  
నీ జయస్తుత్సవాల్  
జరుప నాకొంక్షింతు॥

నీదు భాగవత సం  
దేశమ్ము నూరూర  
ప్రజల కందించుటే  
పరమ కర్తవ్యమౌ॥

భక్తుడన వంచకుడు  
సోమరి వితండుడని  
మూర్ఖుడని భావించు  
నవ్యనాగర కోటి॥

అట్టి దురఖిప్రాయ  
ముల రూపు మాపుటకు  
జన్మించితివి నీవు  
జాతి చరితార్థతకు॥

ఆడంబరోపేత  
 జీవితోద్ధతమతుల  
 నుద్ధరింపగ నౌష  
 ధము నీదు జీవితము॥

శాంతి దాంతులు లేని  
 నిద్రా విహీనులకు  
 నీ భాగవత పఠన  
 మొక్కటే తగు మందు॥

రాబందు జీవనుల  
 రాజహంసల జేయు  
 సాధనము భాగవత  
 నిత్య పారాయణము॥

నోరార నీపద్య  
 పారాయణము సేసి  
 పరవశించెడి కళ్ళా  
 ప్రాభవ మొసంగుమా!!

నీ భక్తి తత్పరత  
 తగ ప్రసాదింపుమా!  
 నీ యాత్మ విశ్వాస  
 గరిమ చేకూర్పుమా!!

నీ నిరాడంబరో  
 పేత జీవన పథము  
 లో ప్రయాణింపగా  
 ప్రేరేపుమా మనసు॥

ఆంధ్ర శుక కవియోగి  
 వర్య మా హృదయ పీ  
 ఠములపై నీ మూర్తి  
 సుప్రతిష్ఠిత మగుత!!

ఆంధ్రత్వ మాంధ్ర భా  
 షయు గల్గు నాల్పమౌ  
 తపముచే ననుసూక్తి  
 సత్యమౌ నీ వలన॥

గోపాల బాలకుని  
 వేణుగానము పగిది  
 నీ కవిత మా హృదయ  
 బృందావనిన్ మ్రోగ

జన్మ జన్మాంత రా  
 గత సౌహృదం బంత  
 ఒక్కపరి ఉప్పొంగి  
 ఉప్పరం బెగయదే?

నీ సత్య సౌందర్య  
 కవితా సముద్ధిప్తి  
 చే నంత మందదే  
 సంతమన మంతయును॥

నీ కైతచే ప్రాప్త  
 మగు సత్యలోకమ్ము;  
 మృత్యువును పరిమార్చి  
 అమృత మందీయదే?

ఓ సహజ పాండిత్య!  
 ఓ సరస్వతి పుత్ర!!  
 శివ కేశ వాభేద  
 భక్తి నిర్భర మతీ!!

పరమేశ కారుణ్య  
 జనిత కవితావేశ!  
 బహు కళా సంపన్న  
 కేశ నార్యుని పుత్ర!

పతి భక్తి సంఫల్ల,  
 అతు లాన్న దాన రత  
 లక్క మాంబా గర్భ  
 శుక్తి ముక్తా ఫలమ!!

చంద్రునకు నూలు పో  
 గన్న చందం బొప్ప  
 అర్పింతు నీ కిదే  
 గేయ నీ రాజనము॥

ఈ 'బొడ్డుపలి' నిన్ను  
 మోస పుచ్చుడు సుమా!!  
 హరి కీర్తనానంద  
 మందె హాయిగ బ్రదుకు॥

తిరిగి జన్మింపు మీ  
 తెనుగు దేశమునందు;  
 భక్తి కల్పద్రుమా  
 ద్భుత ఫలము లందింప॥

అధికార దుర్మతుల  
 కడు గడ్డునకు మ్రొక్కి  
 కడుపు నింపెడి కవుల  
 కొడగూర్పు నీ నియతి॥

అక లాకలి యంచు  
 అక్రోశ పడు కవుల  
 నార్త భక్తుల జేసి  
 ముక్తి నొన గూర్చుమా!!



అభ్యుదయ కవుల మని  
 ఆర్భాటపడు వారి  
 నిశ్చేయ సానంద  
 కవుల గావింపుమా!!

మాధవుని జాడ లే  
 విధమొ తెలియని ఘనులు  
 మానవుని సేవ మా  
 ధవ సేవ యన దగునె?

మానవాత్మను మాధ  
 వాత్మగా గుర్తింప  
 గలి నప్పుడు గదా!  
 మనుజు సేవా ఫలము?

ఏవం విధానేక  
 నూత్నాశయములతో  
 విరచింపుమా కృతుల్  
 వికసింప మా మనసు॥

ఆంధ్ర భారత భాగ  
 వతములకు దీటుగా  
 రాలే దదేలకో  
 రామాయణము తెన్ను॥

రామకథ ననుసృజన  
 రమణీయ మొనరించి  
 రామ భక్తి, ప్రజ వి  
 రాజిల్ల జేయుమా!!

గురు పద్య విద్యలో  
 గల హృద్య గాంభీర్య  
 ముల చేత మాయెదల్  
 పులకింప జేయుమా!!

హాయిగా గళమెత్తి  
 అలాపనము సేయ  
 చేతము ప్రమోదించు  
 వ్రాతలే కరువాయె॥

పూర్వ కావ్యాలపై  
 పేరుకొనె ద్వేషము;  
 కల్పన కనల్పముగ  
 కల్గె ప్రాభవ మిపుడు॥

అన్నమయ ప్రాణమయ  
 కోశముల చింతనే;  
 తొంగి చూచును మనో  
 మయ కోశ మొక కొంత॥

అనందమయ కోశ  
 మే విస్మృతం బాయె;  
 అధిక ప్రాబల్యము  
 మేళకే హృది కన్న॥

సంస్కార చింతనే  
 సంకుచితమని తోచు;  
 రస ముగ్ధ మొనరించు  
 రచనలే మృగ్యము॥

కావ్య పఠనాసక్తి  
 కానరా దేమూల;  
 రోజురోజుకు మోజు  
 రాజిల్లు నవలపై॥

అందుకే తిరిగి మన  
 ఆంధ్రావనిన్ బుట్టి  
 అసకలమోదముగ  
 సంస్కృజన మొనరింపు॥

భక్తి రస జీవనా!  
 ముక్త జన భూషణా!!  
 ముక్తి కాంతా లస  
 ద్రక్తి పరిపోషణా!!

పురుషోత్తముని జన్మ  
 చరితార్థతను గాంచ  
 విరచించె నీ గేయ  
 నీ రాజనము భక్తి॥